

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ
ІМ. В.Я. ДАНИЛЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»**

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни**

**«ХІРУРГІЧНІ ТА КОНСЕРВАТИВНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ З
ПАТОЛОГІЄЮ ГІПОТАЛАМО-ГІПОФІЗАРНОЇ СИСТЕМИ»**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь, що присвоюється: доктор філософії

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 222 Медицина

Спеціалізація: Ендокринологія

Тип дисципліни: вибіркова

Викладач: Хижняк Оксана Олегівна, доктор медичних наук, професор, завідувач відділу клінічної ендокринології, oksana210562@gmail.com

Графік консультацій: вівторок, з 15:00 до 16:00.

Анотація: Навчальна дисципліна «Хірургічні та консервативні методи лікування хворих з патологією гіпоталамо-гіпофізарної системи» вивчається здобувачами наукового ступеня доктор філософії у четвертому семестрі другого року навчання. Дисципліна націлена на здобуття глибоких знань за напрямом та тематикою досліджень в майбутній професійній діяльності; на поглиблене вивчення та впровадження новітніх хірургічних та консервативних методів лікування в ендокринології.

Метою навчальної дисципліни є підготовка здобувачів наукового ступеня доктор філософії з метою оволодіння ними поглибленими професійними знаннями, науковим і культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії, зокрема шляхом засвоєння знань основних концепцій, теоретичних та практичних проблем порушень в гіпоталамо-гіпофізарній системі та сучасним станом розвитку наукової літератури за обраною спеціалізацією.

Компетентності, які формуються у здобувача освіти в процесі вивчення дисципліни:

- Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі ендокринології, застосовувати методологію наукової діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність.
- Здатність до науково-професійного самовдосконалення, розвитку індивідуальних здібностей.
- Здатність до абстрактного мислення, освоєння, системного аналізу і критичного осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.
- Здатність до ініціювання та виконання наукових досліджень на основі системного наукового світогляду.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
- Здатність до ефективної комунікації у професійному середовищі, з широким академічним товариством та громадськістю у національному та міжнародному контексті.
- Здатність до розробки, прогнозування та управління проектами.
- Здатність працювати у групі та до міжособистісної взаємодії.
- Здатність оволодіти основними інформаційними технологіями, способами та засобами одержання, збереження, обробки та аналізу інформації, навичками патентно-інформаційних досліджень, захисту прав інтелектуальної власності.
- Здатність дотримуватись морально-етичних правил поведінки, розуміти рівні можливості в професійній діяльності, а також дотримуватись академічної доброчесності, характерних для учасників академічного середовища.
- Здатність ініціювати, розробляти та реалізувати дослідницько-інноваційні проекти, включаючи власні дослідження.
- Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку та інші сектори суспільства.
- Здатність планувати та організовувати роботу дослідницьких колективів, керувати проектами у галузі клінічної ендокринології, лідерство у керуванні колективом, керуючись принципами професійної етики.

Результати навчання, досягнення яких забезпечує дисципліна:

- Виявляти не вирішені проблеми ендокринології, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення.
- Вдосконалити свої знання з проблеми гіпоталамо-гіпофізарних порушень.
- Навчитися методикам точної діагностики.

- Опанувати методи хірургічного та консервативного лікування пацієнтів з гіпоталамо-гіпофізарною патологією.
- Впроваджувати результати наукових досліджень у науковий, освітній процес та суспільство.
- Застосовувати сучасні інформаційні технології у професійній діяльності.
- Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами.
- Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Пререквізити: «Академічна доброчесність, інтелектуальна власність, авторське право», «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності», «Методологія та методи наукового аналізу, управління науковою діяльністю», «Професійна та наукова етика».

Обсяг навчальної дисципліни: 3 кредити ECTS; 90 годин, з яких 30 аудиторних годин (8 годин лекцій, 22 – практичні), 60 годин - самостійна робота.

Форма навчання: очна, дистанційна

Структура та зміст навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми, зміст	Вид занять	Кількість годин
1.	Анатомія та фізіологія гіпоталамо-гіпофізарної системи. Біосинтез, секреція, регуляція та механізми дії гормонів гіпофіза та гіпоталамуса.	лекція	2
2.	Класифікація гіпоталамо - гіпофізарних захворювань	лекція	2
3.	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування акромегалії та гігантизму, гіпоталамо – гіпофізарної недостатності, гіпофізарного нанізма, нецукрового діабету	лекція	2
4	Сучасні підходи до діагностики та лікування синдрому гіперпролактинемії.	практичне	2
5	Роль пролактину в регуляції гормонально-метаболического гомеостазу в чоловічому та жіночому організмі. Синтез та регуляція пролактину в нормі і патології.	практичне	2
6	Епідеміологія, етіологія, класифікація гіперпролактинемії, діагностика та диференційна діагностика	практичне	2
7	Клінічна картина захворювання у чоловіків та жінок в різні вікові періоди. Органічна гіперпролактинемія та вагітність.	практичне	2
8	Ураження нервової системи та вісцеропатії при акромегалії.	практичне	2

9	Етіологія вродженого нанізму. Зміни гормонального фону при нанізмі.	практичне	2
10	Типи нецукрового діабету, клінічна картина. Діагностичні критерії нецукрового діабету.	практичне	2
11	Хірургічне лікування патології гіпоталамо-гіпофізарної системи: показання до лікування	лекція	2
12	Пухлини гіпофізу, клінічна картина, діагностика, лікування. Оперативне лікування хвороби Іценко-Кушинга.	практичне	2
13	Сучасні методи лікування гіперпролактинемії органічного генезу.	практичне	2
14	Алгоритм супресивної терапії агоністами дофаміна, критерії ефективності, побічні ефекти, ускладнення.	практичне	2
15	Підсумковий контроль		2

Система контролю та оцінювання

Успішність засвоєння дисципліни оцінюється за 100-бальною шкалою, яка складається з поточного контролю теоретичної підготовки, самостійної роботи (максимально 60 балів) та результатів підсумкового модульного контролю, який проводиться на останньому занятті (максимально 40 балів). Мінімальна кількість балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти при поточному контролі – 36 балів, за результати підсумкового модульного контролю – 24 бали. Поточний контроль засвоєння тем здійснюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей шляхом усного опитування, тестового, письмового контролю. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік, що проходить у формі усного опитування та проводиться на останньому занятті з дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		залік
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	F	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	FX	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Політика дисципліни: дотримання вимог академічної доброчесності, активна участь здобувача у дискусіях на заняттях, неприпустимість запізнення на заняття. Відвідування аудиторних занять є обов'язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню.

Матеріально-технічне забезпечення: мультимедійне обладнання, персональні комп'ютери, що мають доступ до мережі Інтернет, доступ до баз даних.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література

1. Ендокринологія / П. М. Боднар, О. М. Приступюк, О. В. Щербак та ін. ; за ред. П. М. Боднара. – К. : Здоров'я, 2002. – 512 с.
2. Клінічна ендокринологія : підручник / В. М. Хворостінка, В. М. Лісовий, Т. А. Моїсеєко. Л. В. Журавльова ; за ред. В. М. Хворостінки. – К. : Медицина, 2009. – 544 с.
3. Клінічна лабораторна діагностика : підручник / Л. Є. Лаповець, Г. Б. Лебедь, О. О. Ястремська та ін. ; за ред. Л. Є. Лаповець. – К. : Медицина, 2019. – 472 с.
4. Хижняк, О. О. Возрастные нормы содержания пролактина в сыворотке крови здоровых добровольцев / О. О. Хижняк, М. Р. Микитюк, Т. Г. Гогитидзе // Пробл. эндокрин. Патології. - 2015. - № 2. - С. 76-84.
5. Алгоритм діагностики та лікування в клінічній ендокринології / Ю. І. Караченцев, О. О. Хижняк, В. О. Бондаренко та ін. ; за ред. Ю. І. Караченцева, О. О. Хижняк. – К., 2012. - 81 с.
6. Бондаренко, Л. И. Достинекс: консервативное лечение пролактином гипофиза / Л. И. Бондаренко, Е. В. Иващенко // Здоровье женщины. - 2005. - № 1. - С. 121-126.
7. Кравчун, Н. А. Гиперпролактинемические состояния / Н. А. Кравчун // 100 избранных лекций по эндокринологии / под ред. Ю. И. Караченцева, А. В. Казакова, Н. А. Кравчун, И. М. Ильиной. – Х., 2009. - С. 842-847.
8. Хижняк, О. О. Гиперпролактинемия: от теории к практике : лекция / О. О. Хижняк // Пробл. эндокрин. патології. - 2012. - № 1. - С. 98-105.
9. Хижняк, О. О. Сучасні погляди на діагностику та лікування пролактином / О. О. Хижняк, М. Р. Микитюк, Т. Г. Гогитидзе // Клін. ендокринологія і ендокринна хірургія. - 2013. - № 3 (44). - С. 3-12.
10. Mancini, T. A. Hyperprolactinemia and prolactinomas / T. Mancini, F. F. Casanueva // Endocrinol. Metab. Clin. North Am. - 2008. - Vol. 37. - P. 67-99.
11. Colao, A. Medical treatment of prolactinomas / A. Colao, S. Savastano // Nat. Rev. Endocrinol. - 2011. - Vol. 7 (5). - P. 267-78.
12. Diagnosis & treatment of hyperprolactinemia : An Endocrine Society Clinical Practice Guideline / S. Melmed, F. F. Casanueva, R. Andrew et al. // J. Clin. Endocrinol. Metab. - 2011. - Vol. 96 (2). - P. 273-288.

Додаткова література

1. Хижняк, О. О. Клинико-гормональные критерии оценки эффективности супрессивной терапии каберголином у больных с органической гиперпролактинемией / О. О. Хижняк, Т. Г. Гогитидзе, М. Р. Микитюк // Междунар. эндокринолог. журн. - 2015. - № 7 (71). - С. 13-21.
2. Хижняк, О. О. Антіпроліферативний ефект високих доз каберголіну в динаміці супресивної терапії у хворих з органічною гіперпролактинемією / О. О. Хижняк, Т. Г. Гогитидзе, М. Р. Микитюк // Клін. ендокринологія і ендокринна хірургія. - 2015. - № 4 (52). - С. 43-53.
3. Выбор метода терапии у женщин с эндокринным бесплодием на фоне гиперпролактинемии / И. Ю. Кузьмина, О. П. Липко, Н. М. Пасиешвили, О. В. Ткачева // Таврический мед.-биол. вестн. - 2012. - Т. 15, № 2, ч. 1 (58). - С. 183-185.
4. Pituitary incidentaloma: an endocrine society clinical practice guideline / P. U. Freda, A. M. Beckers, L. Katznelson et al. // J. Clin. Endocrinol. Metab. - 2011. - Vol. 96 (4). - P. 894-904.